

Woźniak, Waldemar

"Wychowanie w nauczaniu Kościoła", Stanisław Dziekoński, Warszawa 2000 : [recenzja]

Studia Teologiczne 21, 457-458

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

norm programowych. Jeszcze jedno zadanie stoi przed kapelanami zakładowymi – podjęcia starań w celu skontaktowania wychowanków, w momencie opuszczania przez nich zakładów, z grupami duszpasterskimi w parafiach, w których będą mieszkać. Grupy te są bowiem w stanie udzielać szeroko rozumianego wsparcia psychicznego i społecznego. Istnieje jednak jedna bariera bardzo trudna do pokonania – młodzi ludzie opuszczający zakłady poprawcze, także ci zachowujący się już poprawnie, nadal przez wielu traktowani są jako osobnicy szczególnie niebezpieczni.

Moim zdaniem wydaje się być zasadnym, aby kapelani zakładów poprawczych lekturę niniejszej pracy, połączyli z przestudiowaniem treści innej książki – „Ewangelizować czy katechizować?” (Verbinum, Warszawa 2002), która została zredagowana również przez ks. Dziekońskiego. Obie prace, wzięte razem, niewątpliwie mogą stanowić cenny drogowskaz w pracy ewangelizacyjnej i katechetycznej, także na terenie zakładów poprawczych.

Ks. Waldemar Woźniak, UKSW

Ks. Stanisław Dziekoński, *Wychowanie w nauczaniu Kościoła*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2000, ss. 196

Kiedy zastanawiałem się nad podstawami chrześcijańskiego wychowania dzieci i młodzieży specjalnej troski sięgnąłem po powyższą pracę. Ukazuje ona w sposób fachowy rozwój myśli wychowawczej Kościoła. Podstawowym źródłem tego opracowania są dokumenty Magisterium Kościoła – od początku XIX w. do Soboru Watykańskiego II włącznie. Na przedsoborowe wypowiedzi składają się encykliki, allokucje, listy oraz przemówienia papieży, a także wybrane dokumenty Sekretariatu Stanu. Dokumenty te były wydawane przez następujących papieży: Piusa VII, Leona XII, Grzegorza XVI, Piusa IX, Leona XIII, Piusa X, Benedykta XV, Piusa XI, Piusa XII i Leona XIII. Wśród analizowanych dokumentów Vaticanum II zostały przede wszystkim wyróżnione: *Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim*, *Konstytucja dogmatyczna o Kościele* i *Konstytucja duszpasterska o Kościele*. O tym, iż bibliografia zebrana przez ks. Dziekońskiego (składająca się z trzech części – materiał źródłowy, literatura przedmiotu, literatura pomocnicza) jest bogata, niech świadczy fakt, że zajmuje ona 21 stron recenzo-

wanej książki (s. 169-189). Należy podkreślić również to, że bibliografia w znacznej części jest obcojęzyczna; a więc jej analiza musiała zostać poprzedzona trudem tłumaczenia.

Ks. prof. dr hab. Zbigniew Marek SJ tak wyraził się o powyższej publikacji: „Z wielką radością należy przyjąć książkę ks. dra Stanisława Dziekońskiego, która jest pierwszą w tak szerokim zakresie próbą prezentacji oraz oceny wkładu najwyższych przedstawicieli Kościoła w tworzoną i rozwijaną teorię wychowania. Prezentowane wyniki badań wprawiają niekiedy czytelnika w zdumienie. Książka ukazuje nie tylko zainteresowanie Nauczycielskiego Urzędu Kościoła badaną problematyką, ale również jej wpływ na kształtowanie się różnych teorii wychowawczych. Wnosi nowe światło na sposób oceniania udziału Kościoła w rozwoju myśli pedagogicznej poczynając od początku wieku XIX aż po czasy współczesne” (s. 4 okładki).

Wczytując się w rozwój myśli wychowawczej Kościoła, dochodzimy do wniosku, że celem i najwyższym poziomem wychowania jest samowychowanie. Ewolucja definicji wychowania w nauce Kościoła przebiegała od określenia wychowania jako „urabiania” wychowanka, poprzez wychowanie jako integralnie rozumianą formację – do wychowania jako wprowadzenia do samowychowania. Ks. Dziekoński pisze: „Zmiana stanowiska Kościoła względem osiągnięć pedagogiki światowej nie jest spowodowana wyłącznie wydarzeniami na płaszczyźnie pedagogicznej lub nauk z nią współpracujących. Jest ona także wynikiem zmian, jakie zachodzą w samym Kościele, zarówno w wymiarze „ad intra”, jak też „ad extra”. Dopiero połączenie tych wszystkich elementów pozwala wyjaśnić zmiany, jakie zaszły w koncepcji wychowania prezentowanej przez Sobór względem tej, która dominowała w dokumentach przedsoborowych” (s. 168).

W przypadku dzieci i młodzieży specjalnej troski (mam tutaj na myśli nie tylko osoby niepełnosprawne, ale również te wykolejone przestępczo i obyczajowo, a przebywające np. w zakładach poprawczych) wprowadzenie do samowychowania jest niezwykle trudne, dlatego też chrześcijańska myśl wychowawcza winna być wzbogacana szeroko rozumianymi osiągnięciami pedagogicznymi i psychologicznymi.

Ks. Waldemar Woźniak, UKSW